

- Eg lumpi ongan

Løgmaður heldur ikki, at Jóannes Eidesgaard hevur nakra orsök til at kenna seg snýttan. Ætlanin er framvegis at finna eina breiða parlamentariska semju áðrenn samráðingarpuleggið um ríkisrættarlígu stöðuna fer í Uttanlandsnevndina

JOHN JOHANNESSEN

– Er Jóannes Eidesgaard skal vera bangin fyri, at fullveldisætlanin verður trumfð ígjøgnum í uttanlandsnevndini. Hann ætlar sær framvegis at arbeiða fyri at fáa eina so breiða parlamentariska semju sum møgulegt, og hetta ætlar hann at gera áðrenn málið fer í uttanlandsnevndina. Málið er bara ikki komið so mikið langt enn, at tað ber til at fara at tosa við flokkarnar.

Løgmaður heldur ikki, at Jóannes Eidesgaard skal vera bangin fyri, at fullveldisætlanin verður trumfð ígjøgnum í uttanlandsnevndini. Hann ætlar sær framvegis at arbeiða fyri at fáa eina so breiða parlamentariska semju sum møgulegt, og hetta ætlar hann at gera áðrenn málið fer í uttanlandsnevndina. Málið er bara ikki komið so mikið langt enn, at tað ber til at fara at tosa við flokkarnar.

Uppleggjið liðugt fyrst

Løgmaður vísir á, at tað er neyðugt, at samráðingarpuleggið verður liðugt áðrenn farið verður undir at breiða semjuna, tí annars er ikki nakað at kjakast út frá.

– Sjálvandi skulu vit hava eina politiska viðgerð av samráðingarpulegginum, tá landsstýrið er liðugt at gera tað. Tað snýr seg nevniliga um at finna ein parlamentariskan meiriluta, sum møgulegt, sigur lögmaður og vísir á, at tað í hesum málinum ikki er nóg mikið, at samgongan er samd, men at so stórar partur av andstöðuni, sum møgulegt eisini tekur undir við tí.

Løgmaður sigur, at tað fyrst og fremst er hansara skylda at finna ta breiða semjuna, talan er um, og tað ætlar hann sær eisini at arbeiða fyri.

Anfinn Kalsberg sigur, at

talán helst ikki verður um eitt orðskifti um samráðingarpuleggið, tá tað er liðugt. Men hann fer á ein ella annan hátt at syrgja fyri at finna teirri parlamentariska semjuna, sum hann heldur vera neyðuga.

– Eg vil enn einaferð staðfesta, at eg heilt klárt fari at leggja meg eftir at royna at fáa so stóra parlamentariska undirtøku, sum møgulegt, til okkara samráðingarpulegg, sigur lögmaður avgjörður.

Skal í uttanlandsnevndina

Samráðingarpuleggið skal tó í uttanlandsnevndina, men hetta merkir, sambært lögmanni, ikki at tað ikki verður viðgjört fyrr enn tað er komið í nevndina.

– Sambært stýrisskipanarlógini, er greitt, at í øllum tíðandi málum, ið hava samband við útlond, skal

landsstýrið ráðfæra seg við lögtingsins uttanlandsnevnd, og tað skal sostatt eisini gerast í hesum førinum.

Tiðarætlanin heldur ikki

Hogni Hoydal og lögmaður hava fyrr ført fram, at málið er at byrja og enda samráðingarnar við donsku stjórnina í ár. Men lögmaður á sannar, at henda tíðarætlan ikki fer at halda. Tað heldur hann kortini ikki hevur so nógv at siga, tí tað ræður um at fáa eitt so gott samráðingarpulegg, sum møgulegt.

– Málið skal taka tað tíð, tað tekur. Vit verða ikki klárir í ár, men vit royna at gera samráðingarpuleggið klárt, so skjótt, sum til ber.

Løgmaður ventar, at uppleggið verður klárt til orðskiftis einaferð í seinna enda av næstu viku.

– Eg vil enn einaferð staðfesta, at eg heilt klárt fari at leggja meg eftir at royna at fáa so stóra parlamentariska undirtøku, sum møgulegt, til okkara samráðingarpulegg, sigur lögmaður avgjörður.

Viðmerking:

Støðan hjá almennu loftmiðlunum

Seinastu tíðina hava sjónarmið verið frammi í blóðunum um tilknýtið hjá almennu fjølmiðlunum til politisku myndugleikarnar. Eg havi hug til at leggja nøkur orð afturat orðaskiftinum, tí hóast ásetingarnar í lóggávuni, týkjast ætlanir at verða frammi um meira beinleiðis at gera hesar stovnar til ein part av almennu umsitingini.

Johan Petersen, fyrrv. formaður í útvarps- og sjónvarpsnevndini, reisti spurningin herfyri. Hann helt, at nýggi bygnaðurin hjá stovnunum, sum varð ásettur í kringvarpslógini frá 1998, kann skapa íva um redaktionella frælsið — ein íva um, at skiftandi landsstýrismenn, sum hava endaligu politisku ábyrgdina av stovnunum, kunnu brúka hetta vald til at ávirka programmvirksemið og tíðindaflutningin.

Óssur Wintherieg, tíðindastjóri í SvF, hevur loftað bóltinum og heldur, at í longdini ber ikki til at vera undir illgruna fyri at velja eftir hövðinum hjá skiftandi landsstýrismonnum í mentamálinum. Tí eigur at vera umhugsað, hvussu almennu fjølmiðlarnir kunnu loysast frá bindingini til landsstýrismannin í mentamálinum.

Nú er tað helst so, at uttan mun til hvønn bygnað almennu loftmiðlarnir hava, so verða helst altíð orðaskifti og meiningar um tey val, sum verða gjørd í programmpolitikkinum og tíðindaflutninginum. Tað verð-

ur neyvan nakrantíð óðrvísi. Verður rætt atborðið, meti eg ikki, at verandi lóggáva skapar serligan vanda fyri politiskari ávirkan frá skiftandi landsstýrismonnum, ið vara av stovnunum. Hinvegin eru ætlanirnar hjá Fíggjarmálastýrinum um at gera stovnar til ein part av almennu fjggjarumsitingini munandi meira prinsipiellar í mínum hugaheimi.

Spurningurin um yvirskipaða bygnaðin hjá útvarpi og sjónvarpi fekk gjølliga viðgerð, tá kringvarpslógin varð fyrirleidd. Endamálið var at finna eina javnvág millum tað frælsi, sum stovnar av hesum slagnum skulu hava, og tað eftirlit sum stovnarir so ella so eiga at vera undir. Løgtíngið samtykti eina skipan í kringvarpslógini, sum varð sett í gildi í fjór.

Umsitingarligt tilknýti

Taka vit fyrst tilknýtið til landsstýrismannin í mentamálinum, so skal hann góðkenna fjggjarætlan, áseta útvarps- og sjónvarpsgjaldið og hava grannskoðaðan roknskap frá stovnunum saman við eini ársfrágreiðing. Landsstýrismiðurin hevur gjøgnum hesi amboð møguleika fyri at hava fjggjarligt og umsitingarligt eftirlit við stovnunum.

Halda stovnarir seg formliga til hetta sambandið við Mentamálastýrið, dugi eg ikki at sigja nakran vanda fyri politiskari ávirkan á redaktionellar avgerðir. Stovnarir hava lógina aft-

anfyrri seg. Hon tryggjar, at teir skulu kunnu virka óheftir. Eg ivist eisini stórliga í, um ein landsstýrismiður hevði torað at komið sær í vanda fyri at verði avdúkaður í at leggja seg út í redaktionella frælsið hjá stovnunum.

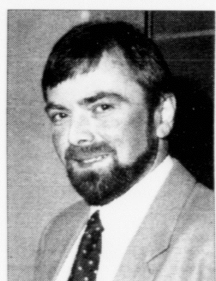
Stovnarir eru dagliga á annan hátt undir neyðum eftirliti, tí borgararnir kunnu alla tíðina meta um tað, sum verður sent út í luftina. Aðrar reglur eru eisini. Mál um ærumeiðing o.t., etikk og góðan pressusið eru skipað eftir revsilógini og fjølmiðlaábyrgdarlógini, tá hon einaferð verður sett í gildi í Føroyum.

Fíggjarligt tilknýti

Taka vit síðan spurningin um fjggjarliga tilknýtið, so er hann minst líka so prinsipiellur. Johan Petersen er inni á hesum, tá hann í grein síni sigur: «At Útvarp Føroya fíggjarliga er óheft av politisku myndugleikunum gevur sjálvandi ÚF eitt sera gott grundarlag at føra ein óheftan tíðindaflutning».

Í kringvarpslógini er stóða tikið til, hvussu fjggjarliga tilknýtið til almennu skipanina skal vera.

Í lógini er ásett, at tilknýtið til fjggjarlógina og almenna roknskaparverkið skal avmarkast til pening, sum møgulega verður jattaður stovnunum beinleiðis úr landskassanum. Útreiðslur til virksemi sum verður fíggjað við inntøkum frá

inntøkuheimildunum í lógini, t.v.s. gjaldi, spæli og lýsingum, skal ikki við á løgtíngisfíggjarlógina. Henda áseting undirstrikar, at stovnarir ikki skulu vera partur av almennu umsitingini. Teir skulu klára seg við tí peningi, ið teir kunnu vinna innan inntøkukarmarnar, men peningur kann eisini jattast úr landskassanum til serligar íløgur ella verkætlanir.

Hóast hetta hevur Fíggjarmálastýrið boðað frá, at tað næsta ár ætlar, at fjggjarætlanin hjá stovnunum skal takast við á løgtíngisfíggjarlógina, og roknskapurin flytast inn í almennu roknskaparskipanina.

Ongin ivi er um, at hetta er ikki ætlanin í kringvarpslógini. Í viðmerkingunum til lógarpuleggið verður beinleiðis sagt: «Mælt verður til, at her sein parturin av fíggjaringini (t.e. beinleiðis stuðul úr landskassanum) verður tikið við á løgtíngisfíggjarlógini».

Henda áseting er eisini í samløg við viðmerking-

arnar til uppskotið til lóg um grannskoðan av almennum roknskapum v.m., sum løgtíngið samtykti fyrr í ár. Har verður beinleiðis nevnt, at tað t.d. við lóg er ásett, at stovnar skulu verða uttanfyri fjggjarlógina og landsroknskapin, er grundarlag fyri at víkja frá meginregluni og einans at taka fjggjarstöðuna við í landsroknskapin.

Saman um tikið eru ætlanirnar hjá Fíggjarmálastýrinum eftir míni meting eitt stig á vegnum, til at gera

almennu loftmiðlarnar til ein beinleiðis part av almennu umsitingini, og hetta kann veruliga skapa grundarlag fyri at spyrja, um stovnarir kunnu virka óheftir av myndugleikunum.

Fer Fíggjarmálastýrið víðari við hesum ætlanum, eigur mannagongdin í øllum føri at vera, at kringvarpslógin verður broytt fyrst.

Jógvan Jespersen

Triðja barnabókin hjá Andras Miðskarð

Andras Miðskarð í Klaksvík hevur givið út nýggja barnabók, Hugnaløtur - søgur til børn og vaksin.

Andras Miðskarð hevur verið virkin innan Heimamissionina í mong ár. Eitt nú hevur hann seinastu 16 árin verið leguleiðari á barna- og summarlegunum og sunnudagsskúla lærari í 40 ár.

Tað var serliga gjøgnum sunnudagsskúlabeirðið, at Andras skjótt fann útav, at tilfar á føroyskum til børnin innan tað kristna ókið ikki var nóktandi, og tí fór hann sjálvur at skriva smásøgur til børnin, sum hann tók við sær í sunnudagsskúlan, og tær, ið børnunum dámdu, vóru góðtiknar. Hesar eru nú savnaðar í trimum bókum: »Á barn-

aárum ungu« kom út í 1989, »Bráð er barnalundin« í 1966, og nú kemur bókini »Hugnaløtur«.

Hesar bøkurnar eru ætlaðar til undirvísing í heimum, skúlam og sunnudagsskúlam, sigur rit-høvundurin.

Nýggja bókini »Hugnaløtur« er prýdd við tekinum til søgurnar. Tekningarnar hava Erik Hansen og Archibald Blach gjørt. Niels í Horni hevur prýtt kápmyndina. Fyrst í bókini eru søgur til børn, síðani koma søgur til ung og vaksin. Men sjev av søgunum eru at rokna sum sólásøgur. Bókin er 157 blaðsíður, kostar 150 krónur og kemur út á egnum forlag.